

— Юначе, ти народився у сорочці, — пильно вдвляючись в очі змарнілого від втрати крові і щойно перенесеної операції, сказав Олександр Зотов хірург пологового госпіталю. — Лише два міліметри віддаляло твоє життя від смерті. Словом, повезло, лейтенанте, — ще раз усміхнувся майор медичної служби і показав дев'ятнадцятирічному офіцеру тільки що видалений з правої скроні невеличкий осколок ворожої міни.

Зотов до подробиць пам'ятав той бій — несподіваний, розпочатий блискавично і закінчений після чотирьох годин безперервного вогню, де він був старшим офіцером, тобто, заступником командира батареї.

А трапилося ось що. Його дивізія, на той час уже двічі Червонопрапорна, найменована Темрюкською, за наказом командуючого 1-ю гвардійською армією генерал-полковника А. А. Гречка, після прориву оборони гітлерівців у передгір'ях Східних Бескид, увійшла в прорив, наступаючи в напрямку польського міста Бельсько Бяла, що на південний захід від Кракова. Піхотинці генерал-майора Бежка, комдива 276-ї стрілецької, просуваючись вперед на плечах гітлерівських вояк і на добрий десяток кілометрів одірвалися від основних сил своєї армії.

Німці на цей час прорухнувшись нашого командування засікли і вночі, перегрупувавши свої частини, створили міцний, броньований кулак, ударною силою якого стали нові танки «королівські тигри». Їх задум зводився до одного — перерізати шосе, по якому рухалась радянська дивізія, оточити її, а згодом знищити, щоб стримати цим якимось наступальний порив 4-го Українського фронту.

Батарея Зотова в ту коротку зоряну ніч була на марші в складі дивізійного ар'єргарду. Компасом і топографічною картою, присвічуючи ліхтариком, Олександр звиряв маршрут. І раптом праворуч дороги спалахнула шалена стрілянина.

В бік нашої колонни понеслись снопи трасуючих куль. Заспівали кулі й над головами артилеристів. В напівтемряві важко було визначити сили ворога. Але, судячи з усього, зачинався нелегкий бій.

— (Противник праворуч!) — вигукнув Зотов. — Батарея, до бою!

Дорога була кожна секунда. Водії тягачів мали час тільки на те, щоб зійти з полотна дороги, розвернутися в бік штурмової групи ворога, а обслуга — поставити гармати на пряму наводку. В діло пішли бронейні і шрапнельні снаряди. Від гарматної стрільби ставало видно, як удень. І Зотов тоді побачив, що станини й колеса його сімдесятишестиміметровки густо покриті кришталевиими краплинами передсвітланкової роси. Над полем котився легкий туман. З-за обрію несміливо витикались перші промені сонця. Крізь нудотний пороховий дим пробивались запахи росянистих трав.

Гітлерівці засікли батарею і почали накривати мінометним вогнем. То тут, то там, після несамоовитого завігання, здригалась земля, здіймалися вгору чорні фонтани вибухів.

Ряди гармашів ріділи. Однак фашисти зі своїми танками й автоматами не могли осідлати дороги. Батареї били прямою наводкою і вогнева завіса не давала їм ходу.

Та сили були нерівними. Кінчався боезапас. Вже послано зв'язкового до штабу дивізії: «Конче потрібне підкріплення».

А бій не вщухав. Невдовзі за наказом командуючого артилерією дивізії по танках противника відкрили вогонь наші гаубиці, за тим пішла в атаку піхота, яка й доконала рештки фашистської штурмової групи. Але всього цього лейтенант Зотов уже не бачив. Він запам'ятав тільки ту мить, коли сліпучий спалах раптом закритий білий світ, настала темрява. Солдати підняли свого командира, що впав коло гарматної стани-

За інженерні кадри

Газета видається з лютого 1981 року.

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТАКОМІТЕТУ КОМСОМОЛУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Ціна 1 коп.

№ 18 (302)

П'ЯТНИЦЯ, 6 травня 1988 року.

Виходить раз на тиждень

ни і кров його, змішана з россою, лишалась на липневій траві багряними краплями.

За бій, що вирішував долю 276-ї стрілецької, за сміливі, ініціативні дії, мужність і відвагу коман-

дарм Гречко нагородив старшого офісера батареї 852-го артополку Леоніда Зотова орденом Вітчизняної війни

1-го ступеня. То був перший орден, отриманий дев'ятнадцятилітнім лейтенантом на війні. Потім були ще нагороди, але та перша, ніколи не забудеться. Не забудеться ще й тому, що від пам'ятного бою зостався на скроні ледь помітний, несерйозний шрам. Тільки один Леонід Олександрович і знає справжню його ціну.

...День перемоги застав у чеському місті Оломоуц, але не за святковим столом. Сильне угруповання Шернера (900 тисяч солдатів і офіцерів, 10 тисяч гармат, 2200 танків, майже 1000 літаків) не визнало капітуляції. 9 травня було для Зотова днем важкого бою. І все-таки травень 45-го запам'ятався йому білим квітком, кумачем переможних прапорів і сонячними сльозами щасливих чехів.

11 травня полковий фотограф зробив цього знімку, увічнивши навки двадцятилітнього лейтенанта з тим друзями, що залишились живими. Л. О. Зотов на знімку другий у другому ряду праворуч. Потім ще багато років служив він в армії, закінчив радіотехнічну академію, був командиром частини і вийшов у запас в званні підполковника. Нині Л. О. Зотов завідує в політехнічному інституті лабораторією автоматики та інформаційно виміральної техніки.

Д. БОРИСОВ.

БАГРЯНІ РОСИ

«В липні—серпні 1944 р. Червона Армія звільнила польські землі на схід від Вісли. Вони склали четверту частину території Польщі. Понад 5 мільйонів чоловік були визволені з фашистського рабства. Не за горами було і звільнення

всього багатостраждального польського народу».

(Велика Вітчизняна війна радянського народу 1941—1945 рр. Коротка історія. Москва — 1965 р.)

ЛАУРЕАТ

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю З ЛАУРЕАТОМ ПРЕМІЇ РАДИ МІНІСТРІВ СОЮЗУ РСР ЗАВКАФЕДРОЮ ЕС, ДОЦЕНТОМ В. М. КУТІНИМ.

— Перш, ніж почати наше інтерв'ю, дозволяю Вас з високою відзнакою — присудженням премії уряду країни. До цього подороження приєднуються, безперечно, й читачі нашої газети, ваші колеги й вихованці. Що й говорити, нагорода почесна, з ряду найбільш престижних.

Отже, перше запитання: з чому суть запропонованої розробки? В чому вона пріоритетна?

— Відмінною особливістю етоду ремонту повітряних іній під напругою є збереження роботоздатності їх під час цього ремонту. Це має дуже важливе значення для магістральних і міжсистемних ЛЕП напругою 220 кВ і більше, у зв'язку з обмеженими можливостями їх вимикання (надто дорого обходиться кожне таке вимкнення). Збереження ЛЕП в робочому стані зумовлює величезну економію енергії.

На здобуття премії Ради Міністрів Союзу РСР була представлена технологія проведення ремонтів під напругою ЛЕП 220—750 кВ. Вітчизняної технології на цей рівень напруги у нас ще не було. Необхідне оснащення купували за кордоном.

Але запропонована нами технологія, в порівнянні з кращими зарубіжними зра-

зками, забезпечує вищу продуктивність праці і (що дуже важливо для цього класу напруг) безпеку робіт під напругою. Вартість її теж удвічі-втричі нижча.

Принципово відрізняє нашу технологію від зарубіжної також спосіб доставки електромонтера до робочого місця. Реалізується він підніманням з землі монтерського стільця, в якому знаходиться людина, до проводів. Це дозволяє уникнути ряду технологічних операцій, зменшити фізичні навантаження на потенціалі провoda.

Технологія забезпечена більш високим рівнем механізації, використовує ефективні ізоляційні матеріали, високоєфективний захист від біологічного впливу електрополя на людину. Захисний комплект одягу, в якому працює монтер, дозволяє торкатись до тих частин ЛЕП, якими безпосередньо «тече» струм, і більше, ніж у сто разів знижує рівень напруги електричного поля.

— Ви, очевидно, погодитесь з тим, що сучасні відкриття, винаходи, загалом науково-технічні розробки — справа колективна, оскільки складність здійснення будь-якої інженерної ідеї вимагає знань і досвіду багатьох спеціалістів з різних галузей теорії і практики. З ким вам доводилось спів-

робітничати в ході реалізації теми?

— Цією проблемою я почав займатись наприкінці 1981 року спільно з заступником головного інженера виробничого об'єднання «Вінницяенерго» О. І. Кульматичким. До кінця наступного року уже сформувався творчий колектив, роботу якого координував начальник управління Міненерго УРСР, кандидат технічних наук Є. І. Удод. До складу цього колективу увійшли вчені, конструктори, виробничники. У 83-му році почалося промислове випробування вітчизняної технології.

Неоціненну допомогу на стадії виготовлення і впровадження ремонтних робіт під напругою подали міністр енергетики УРСР В. Ф. Складаров і генеральний директор виробничого об'єднання «Вінницяенерго» П. К. Піскляров. Для виготовлення спеціального оснащення при «Вінницяенерго» був створений всесоюзний центр робіт під напругою, перетворений нині на дослідно-експериментальне підприємство.

Серед співробітників кафедри «Електричні станції» активну участь в роботі брали кандидат технічних наук, доцент В. С. Король, молодші наукові працівники Є. А. Бондаренко, Т. М. Матвійчук, що розробили докуме-

нтацію на виготовлення екрануваного комплексу одягу, а також кандидат технічних наук, старший викладач Т. А. Федоровська (інженерна методика розрахунку економічного ефекту від впровадження робіт під напругою).

— Загальноприйнято, що кожна нагорода є не тільки визнанням особистих заслуг нагородженого перед Вітчизною, а й своєрідним авансом, заохоченням до нових відкриттів. Над чим, ви, Василю Михайловичу, працюєте сьогодні, які ваші плани на найближче майбутнє?

— Нині ми вдосконалюємо існуючу технологію в напрямку підвищення безпеки її експлуатації. Дуже плідним виявилось моє співробітництво з О. І. Кульматичким. Ми з ним подали 9 заявок на винаходи і вже одержали чотири авторських свідоцтва. Працюємо над тим, щоб якнайшвидше запровадити їх у практичну роботу. Одержали замовлення від Міненерго УРСР провести дослідження і розробити технічні завдання на реконструкцію ЛЕП і головних схем електричних з'єднань підстанцій для розширення кількості робіт, що виконуються під напругою. З нинішнього травня і на протязі наступних п'яти років робота буде фінансуватись.

Меморіал Лялі Ратушної в оцінці суддів, учасників, глядачів

Завершивши будівництво стадіону «Олімп», ми вирішили відзначити свою трудову перемогу змаганнями і присвятити їх партиванді-підпільниці, Герою Радянського Союзу Лялі Ратушній. Це було в 1972-му році. Брала в ньому участь 6 команд, в тому числі з Чернівецького Держуніверситету, Тернопільського і Чернігівського педінститутів. Першими переможцями меморіалу стали чернівчани.

Через рік у ньому брали участь вже 12 вузівських команд республіки, а через два — меморіал стає Всесоюзним. Тепер у нього вже багатий «послужний» список. За 14 останніх років першість виборювали 234 команди з 136 вузівських спортулів, що розташовані в 91 місті нашої країни. 163 легкоатлети вперше стали на цих змаганнях майстрами спор-

ту. Багато імен, нині добре відомих спортивній громадськості країни, вперше прозвучали тут, на меморіалі Лялі Ратушної: лєнінградськє Віктор Рашупкін, киянин Віктор Бураков, рекордсмен світу москвич Борис Зайчук, чемпіон країни Володимир Ігнатенко з Ніжина, вінничани Анатолій Крохмалюк, Олександр Загоруйко, майстри міжнародного класу, переможці багатьох міжнародних змагань; свердловчанин Євген Анікін, лєнінградськє Євген Шубін, житомирчанин Рустам Ахметов. Шість разів перемігали на меморіалі студенти Київського інституту фізкультури.

Отже, в меморіалі величезна популярність. Але хай про це краще розкажуть гості.

Я. КУЛИК,
доцент, завідувачий

кафедрою фізкультури, суддя Всесоюзної категорії, головний суддя всіх меморіалів.

ТУТ ми навчаємось не тільки змагатись, а й любити Батьківщину, цінувати дружбу, пам'ятати святі сторінки нашої історії.

Студенти Хмельницького інституту побутового обслуговування.

СМЕРТЬ героїв схожа до заходу сонця. Цей меморіал — в ім'я того, щоб світ ніколи більше не знав війни, щоб над землею завжди світило мирне сонце.

Студенти Уманського сільгоспінституту.

На Южном Буге закат багритися,
Ночь обещает спокойный сон,

И может быть снова во сне приснится Незабываемый ваш стадион.
Валерій МИХАЙЛОВ,
член збірної країни, м. Запоріжжя.

БРАЛА участь в усіх меморіалах з 74-го по 86-й рік. Вражає, що жоден з цих меморіалів не був схожим один на одного. Ненав'язливо, нікаво і в той же час ефективно вирішуються питання патріотичного й інтернаціонального виховання молоді.

Антоніна СЕРГЕЄВА,
майстер спорту міжнародного класу.

ДЛЯ патріотичного виховання легкоатлетів меморіал Лялі Ратушної неопієний.

Л. ГОРОХМАТОВ,
суддя Всесоюзної категорії.

НТП: пошуки і знахідки

Закінчивши навчання в інституті, інженер ні в якому разі не припиняє процесу набуття знань. Якщо він припинить його, то вмере як спеціаліст. Учитися він повинен, поки працює. Це закономірність сучасності. Інженер мусить жити в тісній дружбі з інформацією. А нині, у зв'язку з переходом підприємств і організацій на нові умови господарювання, інформація набуває ролі наукового продукту, що має ціну і за який так чи інакше буде платити майбутній спеціаліст, правда, з вигодою для себе. Як свідчать дослідження, в чотири-шість разів дорожче обходиться інформаційне забезпечення НДР і ОКР, коли цю роботу виконують самі автори, ніж тоді, коли до неї залучаються спеціалісти науково-технічної інформації. На жаль, цілий ряд фахівців донині слабо контактують з органами НТП, особливо

всі форми зворотного зв'язку корисності інформації, рецензувати рукописи, проводити експертизу доцільності впровадження запозиченого з матеріалів науково-технічної інформації досвіду, давати оцінку інформаційної роботи на підприємстві.

У молодого спеціаліста може виникнути питання: чим же тоді буде займатись інформаційний працівник, якщо всі вищепераховані роботи виконає споживач інформації?

Обов'язки інформаційного працівника і споживача інформації чітко розмежовані і регламентовані методами, положеннями, наказами або угодами, що спрямовані на встановлення тісної інформаційної взаємодії спеціаліста з інформаційною службою, без чого остання не може бути ефективною. Ці обов'язки споживача інформації спеціалісту необхідно викону-

ЗАПОРУКА ТВОРЧОСТІ

за місцем роботи, внаслідок чого завдають шкоди не тільки науково-виробничому процесові, а й собі особисто, видовжуючи шлях до мети, а інколи й не досягаючи її.

Чимало спеціалістів не бажають вникати в труднощі інформаційної служби, не знають її завдань і можливостей, не розуміють власної ролі в інформаційному процесі, вважають, що науково-інформаційна діяльність — обов'язок тільки інформаційної служби, яка шукає, передає, зберігає інформацію, а всі інші її використовують. Іншими словами, інформаційна служба сама собою, а споживач інформації сам собою. Це той психологічний бар'єр, який майбутньому спеціалісту треба подолати зразу, повністю з'ясувавши свою роль в науково-інформаційній діяльності.

В чому ж полягає ця роль? Споживач інформації, в даному разі майбутній спеціаліст, зобов'язаний чітко формулювати і роз'яснювати інформаційні потреби свої і свого колективу, виділяти пріоритетні напрямки релевантних даних і їх ранжирування за значенням, роз'яснювати проблеми виробництва, аналізувати й узагальнювати інформацію (мається на увазі підготовка аналітичних оглядів), інформувати про нові тематичні напрямки і їх особливості. Треба також навчитись науково редагувати і реферувати інформаційні матеріали, робити усні переклади, консультувати по комплектуванню фондів і складанню рубрик для довідкового апарату. Роль інженера полягає і в тому, щоб виявляти оригінальні часткові технічні рішення, одержані в результаті НДОКР і на виробництві, складати за ними інформаційні листки, готувати реферати для інформаційних карт та інші матеріали про науково-технічні досягнення і передовий виробничий досвід. Інженер повинен оціню-

вати нарядку зі своєю основною роботою, вони мають стати її невід'ємною частиною.

Такі взаємовідносини спеціаліста з інформаційною службою дозволять уникати трудових і фінансових втрат з обох сторін, оперативно одержувати велику кількість і кращої якості інформацію, що буде цікавішою, доступнішою, потрібної форми. Інженер активізує свою науково-технічну творчість, підвищить професійний рівень, а інформаційний працівник стане повноправним учасником науково-виробничого процесу і таким чином сприятиме прискоренню науково-технічного прогресу.

Січневий (1987 р.) Пленум ЦК КПРС підкреслив важливість висунення оригінальних ідей для створення принципово-нових машин, що дають можливість вийти вперед на провідних напрямках науки й техніки. В доповіді М. С. Горбачова сказано, що успіх перебудови вирішальною мірою визначається тим, наскільки швидко й глибоко наші кадри переймуться розумінням необхідності революційних змін і наскільки рішуче, енергійно і комплексно вони будуть діяти.

Отже, завдання полягають не тільки в тому, щоб переосмислити значення і роль науково-технічної інформації з позицій організації забезпечення її спеціалістів, інтенсифікації використання нагромадженого інформаційного ресурсу, але і в створенні спеціалістами нових знань, підходів, концепцій, тобто, творчого запаса, котрий збільшує потенціал країни в прискоренні НТП і забезпечує відмову від концепції наслідування.

М. АФАНАСЬЄВА,
старший інженер НТІ
СКТБ «Модуль».

Редактор
І. ВОЛОШЕНЮК

Зустрічі для вас

СОЛДАТСЬКІ ШРАМИ

дітям вчителька з якогось плаката про Битюків фронтівний подвиг (це на десятому році повної німоти). І тут якийсь хлопча візьми та й запитай:

— Дядьку Олексю, а

вас дуже боліло?

Він ні з того, ні з цього сказав: «Да», та так і зазмер з роззявним ротом. Потім його наче крила підняли і понесли вулицями села. Біг, мов навіжений, і все гукав:

«Да! Да! Да!», а село вибігло з дворів, дивилося йому вслід і саме собі не вірило: «Заговорив Олексю!»

Вчився, як немовля, по складах: «Га-н-н-о!» — до жінки, «О-о-о-лю», «М-м-м-ру-сс-ю» — до дочки. Але навчився. Тепер ви і не здогадаєтесь, що у нього щось колись було з мовою. Тільки дуже уважне вухо може вловити, що в довгих, складних словах він губить цілі обиди складів — вкорочений язик не дістає до піднебіння. Можна собі тільки уявити як Олексю Мироновичу мовчало довгих дев'ять років. У житті він балакун і дотепник, майстер гострого слова і мудрої думки. Власне мудрість ця була оцінена людьми належно: довго-довго, чи не тридцять років, Олексій Миронович, як сам говорить, був «бернашівським президентом» — очолював сільський комітет, воював та й досі воює за добробут і красу свого села. До речі, власними його руками посаджено в шкільному саду 400 яблунь.

Яблуні в Бернашівці розквітають на день Перемоги. В житті Олексія Мироновича це найбагатший день року. Усмішки, сонце, тепло, музика, пісні, спогади, гості. Ідуть вони до героя з усіх усюд, щоб побачити, почути, поговорити, вклонитися, ідуть щоб сказати, як сказав колись академік Сухомилинський у листі до сина: «Я бачив Олексія Бетюка в госпіталі. Ми лежали з ним майже поряд. Ось тобі ще один яскравий злет людини до вершин духовної краси».

Запам'ятовуються не шрами на його стражденому тілі, запам'ятовуються солдатські слова про те, що шрами, — це промені мужності, од яких яскравішим і дорожчим робиться сонце Перемоги.

В. ІВЧЕНКО.

Про нього написані сотні статей в газетах і журналах, оповідання, повісті, знято документальний фільм «Слухайте, слухайте, слухайте Бетюка...». Втім, Бетюк — це прізвище його героїзму і драматичної солдатської долі: під час однієї з розвідок фашисти захопили його в полон, страшенно катували, а оскільки він мовчав, то одрізали йому край вух, кінчик носа, а потім спеціальним інструментом відняли частину язика. Коли його вели на розстріл, дивом зумів утекти. Наші підбрали замордованого солдата непричотним. Говорити він не міг. На папірці виписали низку питань — хто, яке звання, з якої частини?

Писав тремтливою невпевненою рукою. Не розібрали до пуття. І пішло до газет — Бетюк, Бетюк, навіть Бетюков, а справжнє його прізвище — Битюк. Зараз має 74 роки. Дві доньки, два зяті, внуки, двір у спорихах і квітах, чепурна хата під горою в селі Бернашівці Могилів-Подільського району. На хатньому причілку якраз під ластів'ячим гніздом табличка: «Тут живе герой Великої Вітчизняної війни Олексій Миронович Битюк».

Це байдуже, що в нього нема Золотої Зірки. Не всі герої нагороджені Зорями. За солдатську мужність у нього тільки орден Бойового Червоного Прапора, а героєм назвали люди за всю його подальшу долю.

Мало того, що язик Олексія Мироновича був укорочений рівно на 2,5х2 см (є про це спеціальний акт військової медкомісії), мову йому відняло взагалі. Він тільки гукав утробо і все. Дали йому роботу, щоб не перевагувався фізично і нервово — техпрацівником у школі: підмести, помити підлогу, зробити стільчика, забити цвяха, обрізати дере-

Одного разу читала